

Bsc algebra1 gyakorlat

Nyolcadik, utolsó feladatsor (2011. november 29 – december 15)

- (1.5.15)** Az $1, -1, i, 1+i, (1+i)/\sqrt{2}, \cos(\sqrt{2}\pi) + i\sin(\sqrt{2}\pi), \cos(336^\circ) + i\sin(336^\circ)$ számoknak mennyi a rendje? Melyek egységgyökök? Mely n -ekre lesznek ezek a számok n -edik egységgyökök? És primitív n -edik egységgyökök?
- (1.5.18)** Ha ε primitív 512-edik egységgyök, mennyi lehet $o(-i\varepsilon)$?
- (3.9.4, 3.9.11)** Számítsuk ki Φ_{12} -t és a prímszámú indexű körosztási polinomokat.

-
- (1.1.8, 1.1.9)** Írjuk föl a modulo 5 és a modulo 6 összeadás és szorzás táblázatát. Végezzük el a $2 : 3$ osztást modulo 5. Tudunk-e osztani $\mathbb{Z}_5$ minden nem nulla elemével? Igaz-e, hogy szorzat csak akkor nulla, ha valamelyik tényezője nulla? Mi a helyzet modulo 6?
  - (3.3.21)** Határozzuk meg a legfeljebb negyedfokú irreducibilis polinomokat $\mathbb{Z}_2$ felett.
  - (3.9.22)** Bontsuk az $x^{12} - 1$ polinomot irreducibilisek szorzatára $\mathbb{Z}, \mathbb{Z}_2, \mathbb{Z}_3$ és $\mathbb{Z}_5$ felett.
  - (3.5.9)** Az $x^4 + x^2 + x + 1$ -t $\mathbb{Z}_2$ felett vizsgálva igazoljuk, hogy irreducibilis $\mathbb{Q}$ felett.

Gyakorló feladatok

- (1.5.17)** Mutassuk meg, hogy ha $n > 0$ egész, $\varepsilon \in \mathbb{C}$, és $\varepsilon^n = i$, akkor $4 \mid o(\varepsilon) \neq \infty$.
- (1.5.19)** Ha ε rendje osztható négyvel, mi lesz $-\varepsilon$ rendje?
- (1.5.20)** Szorozzuk össze a hatodik egységgyököket a negyedik egységgyökökkel az összes lehetséges módon. Hány különböző számot kapunk?
- (1.5.21)** Igazoljuk, hogy ha az n -edik primitív egységgyököket végigszorozzuk az m -edik primitív egységgyökök mindegyikével, akkor az mn -edik primitív egységgyököket kapjuk, mindegyiket pontosan egyszer. Vezessük le ebből, hogy az Euler-függvény multiplikatív.
- (1.5.9)** Egy bolha ugrál körbe egy r -szög csúcsain, úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit lép előre. Hány lépés után jut vissza a kiindulóponthoz? Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcsot érint összesen? Vezessük le ebből a hatvány rendjének képletét.
- (3.9.18)** Határozzuk meg a körosztási polinomok felhasználásával rendre a 12-edik, 18-adik illetve 24-edik primitív egységgyökök összegét és szorzatát.
- (3.9.12)** Igazoljuk, hogy ha $n > 1$ páratlan, akkor $\Phi_{2n}(x) = \Phi_n(-x)$.
- (3.9.15*)** Legyenek $m \mid n$ pozitív egészek úgy, hogy n minden prímszótója osztja m -et is. Igazoljuk, hogy $\Phi_n(x) = \Phi_m(x^{n/m})$.
- (3.9.16)** Számítsuk ki az előző feladat alapján a $\Phi_n(x)$ -et, ha $n = 36, 72, 144, 100$.
- Hány nullosztó van $\mathbb{Z}_4$ -ben? Hát $\mathbb{Z}_4[x]$ -ben?
- Adjunk meg egy olyan másodfokú $f \in \mathbb{Z}_6[x]$ polinomot, melyre $(3x+1)f(x)$ foka 2.
- Adjunk példát, ami mutatja, hogy $\mathbb{Z}_6$ fölött nem igaz a polinomok azonossági tétele.
- Hány olyan legfeljebb negyedfokú polinom van $\mathbb{Z}_2[x]$ -ben, mely minden helyen 1?
- Bontsuk $\mathbb{Z}_2$ fölött gyöktényezőssé alakra az $x^8 + 1$ polinomot.
- Végezzük el az $(x^6 + x + 1) : (x^2 + x + 1)$ maradékos osztást $\mathbb{Z}_2$ fölött.
- Bontsuk $\mathbb{Z}_2$ fölött irreducibilisek szorzatára az $x^6 + x^5 + x^2 + 1$ polinomot.